

aan haar flacon met Engelsch zout te ruiken; zij bewogen haar waaiers, die wel reusachtige vlinders leeken, snel heen en weer om den walgingwekkenden geur van de misdaad te verdrijven. Toen ging de rechter kalm zitten met een onmerkbaaren glimlach bedankende voor de bescheiden toejuichingen der waaiers die zich bogen, terwijl de battisten zakdoeken voor het gelaat werden gehouden. De beklaagde alleen had het niet warm; hij zat daar met gebogen rug op zijn bankje, het aschkleurig gelaat gewend naar al de schanddaden die men hem verweet.

Toen was de beurt aan den advokaat om het woord te nemen. Het was een jongmensch met goede vooruitzichten, dat officieel tot deze kostelooze verdediging was aangesteld. Alleen voor de eer gaf hij zijn schitterend redenaarstalent ten beste. Hij onderzocht den zielkundigen en zedelijken toestand der bewerkers van dit sombere drama, hij verkondigde de nieuwste theoriën over de meer of mindere mate van menschelijke verantwoordelijkheid; de kleinste omstandigheden waaronder de daad was gepleegd werden in het betoog te pas gebracht om daaruit te bewijzen hoe de moordenaar was geprikkeld en beleedigd. Hierbij werd er een aandoenlijk schilderij opgehangen van de ziekelijke jalouzie van een oud man, die diep leed onder zijn vernedering en verlatenheid en tot een uitbarsting van woede was aangehitst. Neen, hij wist het, 't waren niet de rechtschapen mannen die in den schoot van hun gezin leefden en wie de zorgen en moeiten des levens gevoeliger hadden gemaakt, zij waren 't niet die in de diepten van deze duistere harten en dit ellendig bestaan konden afdalen om daar de drijfveer tot zekere zinnelooze misdaden te ontdekken. Misschien konden alleen onder de elegante dames zij die met het fijnste gevoel en de rijkste verbeelding waren begaafd de teedere draad vatten, waarmee in die ruwe gemoederen de gruwelijkste feiten zich aan de teederste gevoelens vastknoopen. Hij volgde toen de aaneenschakeling van alle menschelijke daden en gedachten zoo nauwkeurig, dat menig goed huisvader, die daar gezeten was om te oordeelen en dacht aan de oogst van zijn landgoed of aan het frissche terras waar zijn familie hem wachtte, zijn digestie voelde bederven door medelijden met den schuldige. Men kon elkaar bijna niet verstaan door de toejuichingen die den advokaat na zijn rede ten deel vielen. Zelfs de president maakte hem bedekt zijn compliment.

„Beklaagde, hebt gij niets aan uwe verdediging toe te voegen?” besloot de president.

De beklaagde stond weer op; zijne armen hingen slap langs zijn mager lichaam, en al sprekende maakte hij een zekere beweging met den wijsvinger als van iemand die overtuigd is van wat hij zegt:

„Mijnheer de President, ik heb Rosario Testa, vermoord; ik moet ook sterven zooals in de wet staat, dat weet ik; goed! Malerba hier, de arme ziel, is wat zij is, dat weet ik ook, goed! Maar toen zij haar als een oude schoen op de bank bij den molen lieten liggen, was ik het die haar een vriendelijk woord ging toespreken, en ik was 't ook, tot wien zij iets vriendelijks zei, toen mij 't hart in de keel zat.